

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ &
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.**

Αθήνα, 22.4.2005

Ατομική Γνωμοδότηση 225 / 2005

Αρ. Ερωτήματος: Α.Π. οικ. 121555/442/11.2.05 της Δνσης Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ.

Περίληψη Ερωτήματος: Ποία η έννοια του διατακτικού της 6077-6078/16.6.2004 και 17.6.2004 Απόφασης του Εφετείου Αθηνών (Β' Τριμελές Πλημμελημάτων), με την οποία διατάσσεται, λόγω κινδύνου για τη δημόσια τάξη, η δήμευση και καταστροφή μεγάλων ποσοτήτων βιομηχανικών στερεών αποβλήτων που εναποτέθηκαν ανεξέλεγκτα σε ιδιωτική εδαφική έκταση.

I. Με την 7650/03 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Αθηνών (για πλημμελήματα) ο Κων. Μητρόπουλος, ως νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρίας "ΦΡΑΝΤΟΜΙΤ ΑΕ", κηρύχθηκε ένοχος του εγκλήματος του αρθρ. 28 παρ. 1 περ. β και παρ. 3 εδ. α του Ν. 1650/1986 και τιμωρήθηκε με την αναφερόμενη σε αυτήν ποινή. Αίτημα να περιληφθεί στο διατακτικό της αποφάσεως διάταξη που να διατάσσει τη δήμευση, κατά το άρθρ. 76 παρ. 2 ΠΚ, όλων των αντικειμένων ιδιοκτησίας της ανωτέρω εταιρίας δεν περιελήφθη τελικά στο διατακτικό της από αβλεψία. Τα αντικείμενα αυτά (άχρηστα εξαρτήματα αυτοκινήτων, τεμάχια ελαστικών κλπ) έχουν αποθηκευτεί από ετών σε οικόπεδο στη θέση "Τρύπιο Λιθάρι" στη περιοχή Μάνδρα Αττικής και περιγράφονται στο διατακτικό της απόφασης, επέφεραν, δε κατά τις παραδοχές αυτής, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος.

Στη συνέχεια, και κατόπιν σχετικής αίτησης των ιδιοκτητών του οικοπέδου, το αυτό ως άνω δικαστήριο εξέδωσε την 6077-6078/2004 απόφασή του, με την οποία

διέταξε τη δήμευση και καταστροφή των παραπάνω υλικών ως επικίνδυνων και βλαβερών για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον.

Ενόψει της τελευταίας αυτής απόφασης υποβλήθηκε το εν αρχή Ερώτημα, το οποίο ζητεί οδηγίες περί του τρόπου εκτέλεσης αυτής και του δημοσίου φορέα που είναι σχετικά αρμόδιος.

II. Το άρθρο 95 παρ. 5 του ισχύοντος Συντάγματος ορίζει τα εξής:

"Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως ο νόμος ορίζει. Ο νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης."

Το άρθρο 1 Ν. 3068/02 ορίζει τα εξής:

"Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις και τους όρους που κάθε απόφαση τάσσει."

Σε εκτέλεση του αρθρ. 3 παρ. 8 του νόμου αυτού εκδόθηκε το Π.Δ. 61/04 που καθόρισε τη διαδικασία ελέγχου της συμμόρφωσης της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις.

Τέλος το άρθρο 76 του Ποινικού Κώδικος (Π.Κ.) ορίζει τα εξής:

"1. Αντικείμενα που είναι προϊόντα κακουργήματος ή πλημμελήματος το οποίο πηγάζει από δόλο, καθώς και το τίμημά τους, και όσα αποκτήθηκαν με αυτά, επίσης και αντικείμενα που χρησίμευσαν ή προορίζονταν για την εκτέλεση τέτοιας πράξης μπορούν να δήμευθούν αν αυτά ανήκουν στον αυτουργό ή σε κάποιον από τους συμμετόχους. Για άλλες αξιόποινες πράξεις, το μέτρο αυτό μπορεί να ληφθεί μόνο στις περιπτώσεις που ορίζει ειδικά ο νόμος.

2. Αν από τα ανωτέρω αντικείμενα προκύπτει κίνδυνος της δημόσιας τάξης, η δήμευσή τους επιβάλλεται υποχρεωτικά σε όποιον τα κατέχει, έστω και χωρίς την καταδίκη ορισμένου προσώπου για την πράξη που τελέστηκε. Η δήμευση εκτελείται και κατά των κληρονόμων, αν η απόφαση έγινε αμετάκλητη ενόσω ζούσε εκείνος κατά

του οποίου απαγγέλθηκε η δήμευση. Αν δεν προηγήθηκε καταδίκη ορισμένου προσώπου ή δεν μπορούσε να γίνει δίωξη, τη δήμευση διατάσσει είτε το δικαστήριο που δίκασε την υπόθεση είτε το δικαστήριο πλημμελειοδικών, με πρόταση του εισαγγελέα.

3. Σε κάθε περίπτωση δήμευσης, το δικαστήριο αποφασίζει αν αυτά που δημεύθηκαν πρέπει να καταστραφούν."

III. Από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων προκύπτουν, με βάση τα στοιχεία του φακέλου της συγκεκριμένης υπόθεσης, τα εξής:

Δήμευση είναι η από την Πολιτεία αφαίρεση του όλου ή μέρους της περιουσίας του καταδικαζόμενου και η περιέλευση αυτής στην κυριότητα του Δημοσίου. Με το αμετάκλητο της δικαστικής απόφασης τα δημευθέντα περιέρχονται κατά κυριότητα στο Δημόσιο (Α.Π. 391/53, 646/54 κ.α.), εφόσον δέ πρόκειται περί κινητών, όπως εν προκειμένω, δεν απαιτείται καν μεταγραφή της απόφασης. Τα παραπάνω ισχύουν όχι μόνο όταν η δήμευση απαγγέλλεται ως παρεπόμενη ποινή επί καταδίκης του κατηγορούμενου αλλά και όταν επιβάλλεται, σύμφωνα με την παρ. 2 του αρθρ. 76 Π.Κ., ως μέτρο ασφαλείας. Στην τελευταία αυτή περίπτωση το μέτρο είναι εξασφαλιστικό και σκοπεί στην απομάκρυνση ή εξαφάνιση επικίνδυνων αντικειμένων, για αυτό και το δικαστήριο πρέπει στην απόφασή του να δεχθεί την ύπαρξη κινδύνου (ΑΠ 933/80) εκθέτοντας τα πραγματικά περιστατικά – στοιχεία και τις περιστάσεις από τις οποίες διαμόρφωσε την κρίση του κινδύνου για τη δημόσια τάξη (ΑΠ 303/97, 1747/93 κ.α.). Επικίνδυνα είναι τα αντικείμενα που μπορεί να προσβάλλουν οποιοδήποτε έννομο αγαθό, όπως π.χ. και η δημόσια υγεία. Υπό την έννοια δηλαδή του κινδύνου της δημόσιας τάξης δεν νοείται μόνο ο κίνδυνος τέλεσης ή επανάληψης αξιόποινης πράξης αλλά και η συνδρομή λόγων δημόσιας υγείας ή της κοινής ειρήνης και ασφάλειας, ανεξάρτητα από την τέλεση εγκλήματος. Η δήμευση, συνεπώς, απαγγέλλεται υποχρεωτικά σε κάθε περίπτωση που ορισμένα αντικείμενα δεν πρέπει, κατά την κρίση του δικαστηρίου, να παραμείνουν στην κατοχή κάποιου προσώπου, ακόμα και στην περίπτωση που δεν ασκείται καν ποινική δίωξη ή είναι άγνωστος ο δράστης. Η κρίση αυτή του δικαστηρίου δεν υπόκειται στον αναιρετικό έλεγχο του Αρείου Πάγου.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση η απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Αθηνών, με την οποία διατάχθηκε η δήμευση, ως εξασφαλιστικό μέτρο, των πραγμάτων που περιγράφονται σ' αυτήν, κατ' αρθ. 76 παρ. 2 Π.Κ., και η καταστροφή τους, κατά την

παρ. 3 του ίδιου άρθρου, είχε ως συνέπεια την περιέλευση αυτών κατά κυριότητα στο Δημόσιο και την αυτόθροη υποχρέωσή του να προβεί στη καταστροφή τους, ως επικίνδυνων για τη δημόσια υγεία, την ασφάλεια και το περιβάλλον, με τα ενδεικνυόμενα τεχνικά μέσα και μεθόδους. Ενόψει δε του γεγονότος ότι κατά της απόφασης αυτής δεν προβλέπεται υπέρ του Δημοσίου ένδικο βοήθημα και με δεδομένο ότι η συνταγματική υποχρέωση συμμόρφωσης της Διοίκησης αφορά στις αμετάκλητες αποφάσεις και των ποινικών δικαστηρίων, εφόσον, όπως εδώ, επιβάλλουν νόμιμες υποχρεώσεις σε όργανά της, το Δημόσιο δεν μπορεί να αποφύγει ή να μετακυλήσει εν προκειμένω τις εκ της απόφασης αυτής υποχρεώσεις του, διότι επιβάλλονται απευθείας σε βάρος του. Και τούτο ανεξάρτητα από τα γενικότερα προβλήματα που η επανάληψη στο μέλλον παρόμοιων δικαστικών αποφάσεων θα μπορούσε να προκαλέσει από τεχνικής – οικονομικής άποψης στην Υπηρεσία, πολλώ μάλιστα που η προστασία του περιβάλλοντος με προληπτικά ή κατασταλτικά μέσα αποτελεί συνταγματικώς επιβεβλημένη υποχρέωση του Κράτους.

IV. Ενόψει όσων παραπάνω εκτέθηκαν στο εν αρχή Ερώτημα προσήκει η ακόλουθη απάντηση: 1) Η Διοίκηση, συμμορφούμενη προς την 6077-6078/2004 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Αθηνών, με την οποία τα περιγραφόμενα σ' αυτήν (κινητά) πράγματα περιήλθαν, λόγω δήμευσής τους, στην κυριότητα του Δημοσίου, υποχρεούται να τα καταστρέψει, ανεξαρτήτως οικονομικού κόστους, με ευθύνη και δαπάνη των αρμοδίων υπηρεσιών και με τα μέσα και τη διαδικασία που προβλέπονται από το Νόμο. 2) Τα δημευθέντα έχουν ήδη περιέλθει στην κυριότητα του νομικού προσώπου του Ελληνικού Δημοσίου αρμόδιες δε για τη διαχείρισή τους, στην οποία περιλαμβάνεται και η καταστροφή αυτών, είναι οι υπηρεσίες εκείνες του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ που εκ της σχετικής νομοθεσίας και του Οργανισμού είναι αρμόδιες για τη διαχείριση των αποβλήτων της κατηγορίας αυτής.

Ο γνωμοδοτών

Κων. Χαράλαμπιδης
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.